

Т. В. ДАВИДЮК,
*професор, доктор економічних наук,
завкафедрою "Облік і аудит" Харківського інституту банківської справи
Університету банківської справи Національного банку України*

АСПЕКТИ ІННОВАТИЗАЦІЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ

T. V. DAVYDYUK,
*Professor, Doctor of Econ. Sci.,
Head of the Chair of Account and Audit, Kharkiv Institute of Banking,
University of Banking at National Bank of Ukraine*

ASPECTS OF THE INNOVATIZATION OF THE ACCOUNT-ANALYTICAL SUPPORT OF MANAGEMENT

У новітньому періоді розвитку навколишнього середовища пріоритетність дістали нематеріальні чинники виробництва, пов'язані з розумовою активністю людини, яка є генератором змін і модернізацій. Людина є джерелом енергії, що запускає процеси всього існуючого та перетворює матеріальні й нематеріальні ресурси в капітал для сприяння суспільно-еколого-економічному розвитку. Навколишній світ є триєдністю соціальної, економічної, екологічної систем, рівноважність яких для людини стала основою розробки й запровадження концепції сталого розвитку. Відповідно, затребуваним виявилось належне інформаційне забезпечення управління, якому властиві релевантність, надійність, зрозумілість та реальність даних, призначених для прийняття рішень. Сучасні тенденції змін, пов'язані з процесами глобалізації, інформатизації, інтелектуалізації економіки та суспільства, посилили роль саме бухгалтерського обліку як середовища для формування комплексу економічно вагомої інформації, забезпечуючи процес управління на мікро- та макрорівнях. Останнім часом учені не оминають своєю увагою питання модифікації бухгалтерського обліку і вносять пропозиції, які сприяють нововведенням в інформаційному середовищі підприємства, підвищенню якості облікового забезпечення різних груп користувачів і формуванню облікового знання як основи розвитку теорії та практики бухгалтерського обліку.

Монографія Т.В. Бочулі * є науковою працею, в якій автор поставила актуальне завдання інновативного розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством і внесла пропозиції щодо його вирішення. Відмітною рисою цього дослідження є наявність розробок, які сприяють реалізації потенціалу як облікової системи, так і системи управління в цілому. Автор сформулювала достатню кількість висновків та ідей, які відрізняються новаторським характером. Переконаливо доведено її позицію щодо інновативності в розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством і пріоритетності ідей, знань, технологій, інтелекту у веденні діяльності та зміцненні ділової репутації суб'єкта господарювання. Ряд

Давидюк Тетяна Вікторівна (Davydyuk Tetyana Viktorivna) — e-mail: dtw9791@mail.ru.

* Бочуля Т.В. Інновативний розвиток обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством : моногр. — Харків : ВД "ІНЖЕК", 2015. — 404 с.

авторських пропозицій не обмежується тільки інновативним аспектом розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством, а має цілісний характер і стосується теорії бухгалтерського обліку, принципів його організації, моделювання облікової системи, визначення продуктивності економічно вагомої інформації, розрахунку її вартості. У сукупності результати наукового дослідження Т.В. Бочулі дозволили сформувати нову концепцію інновативного розвитку бухгалтерського обліку, інформаційно-аналітичного забезпечення управління та підприємства в цілому.

Монографія складається із вступу, чотирьох розділів, в яких автор вносить пропозиції щодо розвитку організаційних і теоретико-методичних засад формування обліково-аналітичного забезпечення управління на інновативній основі, динаміці інформаційних, інтелектуальних і технологічних процесів як логічного результату трансформації навколишнього світу в його знаннєвій орієнтації, висновків за кожним розділом і монографією в цілому, списку використаних джерел та додатків. Пропозиції автора стосуються теоретичних засад розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством, його інституційних тенденцій, напрямів моделювання системи бухгалтерського обліку та оцінки ефективності обліково-аналітичного забезпечення управління.

У першому розділі монографії Т.В. Бочуля, використовуючи нові фактори виробництва, результати модернізації теорії бухгалтерського обліку, інновації в розвитку системи управління підприємством, поліпшила інформаційну компетентність облікового процесу, спроектувала сферу інтегрованої облікової системи для досягнення балансу між інформаційними запитами різних груп користувачів і формування різнобічного “образу” підприємства. В організації обліку пріоритетними визначено правила і постулати, які відповідають неформальним чинникам інституційної теорії та базуються на інтелектуально-технологічній основі. Отже, автор адаптувала принципи соціоінженерної діяльності до облікового процесу, що необхідно для успішної реалізації нововведень в інформаційному середовищі та його прогресу в аспекті потреби у нестандартних рішеннях і отриманні від них найбільшої користі. Застосовуючи ідею реінжинірингу до облікового процесу, вона вдосконалила принципи інформаційної системи підприємства, дотримання яких має забезпечити глибинні структурні перетворення інформаційної системи в цілому та облікового процесу зокрема, з дотриманням балансу між вимогами, ризиками, пріоритетами та можливостями бізнес-процесів підприємства.

У другому розділі Т.В. Бочуля простежила еволюцію інституту в його організаційно-функціональних компетенціях відповідно до наукового інструментарію, помноженого на фактори суспільно-економічного розвитку, і вивела нову модель людської поведінки *homo improvise* (“професіонал-імпровізатор”), оскільки професійність визначена як обов’язкова умова розвитку особистості в інформаційно-технологічному устрої суспільства. Розроблено схему організації обліку відповідно до логіки розвитку інституціонального середовища, технологічного потенціалу та динаміки кадрового забезпечення з виокремленням трьох варіантів налаштування облікового процесу, де головними чинниками є інституціональне забезпечення, кадровий потенціал і досягнення балансу між ними. Інформація потрібна користувачу за різні проміжки часу (минуле, сучасне, майбутнє), що рідко одночасно реалізується в обліково-аналітичному забезпеченні управління підприємством. Автор у даному розділі інтерпретувала спіраль економічного розвитку і розробила схему відтворення знань у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприєм-

ством, виходячи із циклу економічної діяльності та впливу видів бухгалтерського обліку на підготовку альтернативних управлінських рішень та їх прийняття.

У третьому розділі розвиток обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством запропоновано здійснювати на основі комплексного моделювання. В організації обліку Т.В. Бочуля радить вийти за рамки еталонного моделювання, оскільки система бухгалтерського обліку має набувати рис бізнес-моделі та моделі управління підприємством і враховувати індивідуалізовані характеристики діяльності. У розділі розроблено поведінкову комплексну модель бухгалтерського обліку та обліково-аналітичного забезпечення управління. Першу модель побудовано автором на основі структури та взаємозв'язків запропонованого інформаційного комплексу облікової системи з метою досягнення балансу та паралельного виконання сервісів інформаційної системи, облікового процесу та системи управління в цілому. Поведінкову комплексну модель обліково-аналітичного забезпечення управління сформовано з огляду на актуалізацію організаційних, технологічних, методологічних, інформаційно-комунікаційних, філософських, культурних і ділових процесів як окремих комплексів, з дотриманням інтеграції взаємозалежних підпроцесів: обробки, узагальнення та передання інтегрованих даних, в організації яких пріоритетними визначено неформальні регулятори та інтелектуально-технологічні інструменти.

У четвертому розділі результати розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління використано з метою мінімізації ризиків та стану невизначеності в діяльності підприємства. Здійснено проєкцію обліково-аналітичного забезпечення управління на управління ризиками для розробки сценаріїв і комбінування проєктів мінімізації ризиків з оцінкою ймовірного наслідку кожного з них. Автор розвиває питання контролю якості та продуктивності інформації, для чого пропонує створити реєстр інформаційних ресурсів, призначений для обліку доступної підприємству інформації для ведення діяльності на дату контрольних процедур. Контроль інформації на всіх етапах діяльності підприємства є необхідною умовою ефективності прийнятих рішень, тому така пропозиція є актуальною, а її апробація підтверджує практичну цінність розробки. Обізнаність щодо наявності та стану інформаційних ресурсів дозволяє ефективно ними управляти. З цією метою автор пропонує сценарії розвитку інформаційних ресурсів відповідно до показників часу та якості, що дозволяє своєчасно інтегрувати, координувати і регулювати в інформаційній інтерпретації функції управління.

Матеріал монографії викладено зрозуміло, містить цікаві пропозиції та вирізняється нестандартним підходом до вирішення питання щодо розвитку системи бухгалтерського обліку та обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством, для чого залучені теоретичні та практичні аспекти інноватизації. Результати наукового дослідження Т.В. Бочулі, викладені в монографії, становитимуть інтерес для всіх, хто займається питаннями розвитку облікової науки, практики управлінської діяльності, взаємовідносин між формальними та неформальними інститутами. Монографія однаково корисна для теоретиків і практиків, провідних учених і молодих науковців, які проводять дослідження для досягнення єдиної мети — розвитку вітчизняної науки, економічних систем і суспільства в цілому.

Рецензія надійшла до редакції 25 травня 2015 р.